

УДК 338.242 (477)

DOI: 10.31891/2307-5740-2020-284-4(3)-52

МАТКОВСЬКИЙ А. В.

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

У статті проаналізовано нормативно-правовий базис забезпечення економічної безпеки України. Встановлено, що недоліком інституційно-організаційної складової механізму забезпечення економічної безпеки держави є відсутність чіткого розмежування повноважень органів державної влади, на яких покладено функції забезпечення економічної безпеки України. Визначено, що в Україні здійснюється пасивне забезпечення економічної безпеки, яке є занадто небезпечним в умовах зростаючої кількості глобальних викликів і загроз. Тому необхідна розробка системи активного управління економічною безпекою держави, що дозволить перейти від епізодичних заходів до створення стабільного механізму забезпечення економічної безпеки, регулярного виявлення і вирішення всієї сукупності проблем. Обґрунтовано необхідність узгодження програм, концепцій і положень стратегічного планування в сфері економічної безпеки держави, а також формування стратегії економічної безпеки держави. Запропоновано та охарактеризовано механізм забезпечення економічної безпеки держави, який базується на принципі випереджаючого управління та врахування інноваційної політики розвитку національної економіки.

Ключові слова: економічна безпека держави; забезпечення економічної безпеки держави; організаційно-економічний механізм; нормативно-правове забезпечення; інституційне забезпечення; стратегія економічної безпеки держави; інноваційна політика.

ANDREY MATKOVSKIY

National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»

ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM FOR ENSURING THE ECONOMIC SECURITY OF THE STATE

The article analyzes the regulatory framework for ensuring the economic security of Ukraine. It is established that the shortcoming of the institutional and organizational component of the mechanism for ensuring the state economic security is the lack of public authorities powers clear delineation, which are responsible for Ukraine economic security ensuring. Based on the world experience of the state economic security ensuring, it is necessary to clearly delineate functions and tasks, to create a single centre of coordination and control over the authorities' activities in the field of Ukraine economic security at the legislative level. It is also important to distinguish between the tasks of the state, regional and local levels while ensuring the unity of the economic security management executive branch of each regions and the state as a whole. It is determined that Ukraine provides passive economic security, which is too dangerous in the face of global challenges and threats. Therefore, it is necessary to develop an active management of state economic security, which will move from sporadic measures to creating a stable economic security mechanism, regular detection and resolution of the whole problems set. The necessity of programs, concepts and provisions coordination of strategic planning in the field of state economic security, and also formation of state economic security strategy is substantiated. The mechanism of ensuring the state economic security is proposed and characterized. It is based on the principle of advanced management and taking into account the innovation policy of the national economy. The innovation policy formation, which ensures the resources allocation and the definition of the science and technology development directions includes the development of an economic mechanism for its implementation. Modernization and strengthening of the national economy scientific and technical base with the balanced use of foreign experience in strengthening national economic security are the main guidelines of Ukraine economic security system.

Keywords: economic security of the state; ensuring the economic security of the state; organizational and economic mechanism; regulatory and legal support; institutional support; state strategy of economic security; innovation policy.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Забезпечення економічної безпеки держави стало загально визнаною необхідністю для запобігання деструктивного впливу глобальних викликів і загроз на національну економіку. Нестабільні кризові умови сьогодення зумовлюють потребу у швидкому реагуванні на ризики зовнішнього середовища та трансформацію національної економіки на засадах інноваційного розвитку із використанням активного підходу до забезпечення економічної безпеки держави. Це зумовлює об'єктивну необхідність розробки і успішної реалізації організаційно-економічного механізму забезпечення економічної безпеки на макрорівні за принципом випереджаючого управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Серед дослідників, котрі зробили значний вклад у формування концептуальних підходів до визначення сутності, ролі, складових і форм економічної безпеки держави, можна виділити наступних: Кейнса Дж.М. [1], Лючіані Дж. [2], Пастернак-Таранушенка Г. А. [3], Варналія З. С. [4], Барановського О. І. [5], Сухорукова А. А. [6], Власюка О.С. [7], Онищенко С. В. [8] та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття

Незважаючи на значну кількість досліджень вдосконалення інституційних основ забезпечення економічної безпеки держави та формування механізму забезпечення економічної безпеки держави, орієнтованого на інноваційний розвиток потребує подальших досліджень.

Формулювання цілей статті

Метою статті є дослідження інституційного базису економічної безпеки держави та визначення перспектив його удосконалення на основі формування і реалізації організаційно-економічний механізму забезпечення економічної безпеки держави.

Виклад основного матеріалу

Поглиблення трансформаційних процесів в Україні передбачає розробку та впровадження стратегічних і тактичних дій зміцнення економічної безпеки держави з відповідною сукупністю заходів економічного й нормативно-правового забезпечення. У рамках нормативно-правової бази формується єдина державна політика, яка являє собою узгоджену, збалансовану, скоординовану систему заходів, в тому числі в сфері забезпечення економічної безпеки держави, адекватних внутрішнім і зовнішнім загрозам. Відповідно до Закону України «Про основи національної безпеки України» [9] та Стратегії національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни» [10], сталий розвиток національної економіки визнано одним із ключових напрямів реалізації пріоритетів національних інтересів України та забезпечення національної безпеки. Для забезпечення сталого і динамічного економічного зростання необхідно реалізовувати комплекс заходів за основними напрямками державної політики забезпечення національної безпеки в економічній сфері:

- розвиток ринкової конкуренції, забезпечення демонополізації економіки та детінізації господарських відносин;
- захист права власності, забезпечення дерегуляції та не допущення тиску на бізнес;
- створення конкурентних умов для залучення інвестицій, зокрема іноземних;
- забезпечення сталого функціонування фінансової системи, послідовності грошово-кредитної політики та підвищення рівня довіри до національних фінансових інститутів;
- удосконалення законодавства про організацію судової влади та забезпечення справедливого правосуддя;
- створення сприятливих, зокрема фінансових умов, для розвитку науки, забезпечення розбудови науково-дослідницької інфраструктури, а також ефективної взаємодії вчених із державним і приватним сектором, стимулювання інновацій та запровадження новітніх технологій, зокрема у сферах безпеки та оборони, охорони здоров'я, промисловості, енергетиці, машинобудуванні, сільському господарстві, будівництві та інфраструктурі, спорті, в інформаційній та телекомунікаційній сферах;
- сприяння розвитку авіаційної та космічної галузей як таких, що мають значний потенціал і можливості для виробництва високотехнологічної продукції цивільного та оборонного призначення;
- визначення та впровадження надійного механізму контролю за використанням нових технологій для гарантування безпеки людини і довкілля;
- реформування земельних відносин, здійснення заходів з упорядкування обліку земельних ресурсів, забезпечення екологічно орієнтованого розвитку агропромислового комплексу та продовольчої безпеки;
- модернізація транспортної інфраструктури, у тому числі через механізми державно-приватного партнерства, проведення прозорої приватизації з метою залучення внутрішніх та іноземних інвестицій у модернізацію й розвиток підприємства, сприяння зростанню продуктивності праці в економіці;
- сприяння розширенню енергетичного потенціалу України та ефективне його використання, диверсифікація джерел і маршрутів постачання енергетичних ресурсів;
- підвищення енергоефективності, упровадження суцільного обліку виробництва, передачі та використання енергетичних ресурсів, упровадження загальнодержавного енергетичного балансу, забезпечення подальшого розвитку паливно-енергетичного сектору на умовах сталого розвитку та екологічної безпеки, з урахуванням новітніх технологій виробництва енергії з відновлюваних джерел та її зберігання.

Інституційно-організаційна складова механізму забезпечення економічної безпеки держави складається з органів законодавчої, виконавчої й судової гілок влади та Президента України, діяльність яких спрямована на реалізацію економічної політики щодо забезпечення економічної безпеки в системі національної безпеки України [11]. Серед інституцій (організацій), які реалізують механізм забезпечення економічної безпеки держави, насамперед слід виділити Верховну Раду України, Кабінет Міністрів України, Президента України, Раду національної безпеки і оборони України, Бюро економічної безпеки, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, Національний банк України, суди загальної юрисдикції, органи прокуратури, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування.

Суттєвим недоліком інституційно-організаційної складової є відсутність чіткого розмежування повноважень органів державної влади, на яких покладено функції забезпечення економічної безпеки України. Тому, спираючись на світовий досвід забезпечення економічної безпеки держави, необхідно на законодавчому рівні чітко розмежувати їх функції та завдання, створити єдиний центр координації та контролю за діяльністю органів влади в сфері забезпечення економічної безпеки України. Важливо також розмежувати завдання державного, регіонального і місцевого рівнів при забезпеченні єдності виконавчої влади у сфері управління економічною безпекою кожного з регіонів та держави у цілому.

Функціонування механізму забезпечення економічної безпеки держави неможливе без кадрової складової [13]. Кваліфіковані кадри є рушіями економічної політики країни, носіями знань, умінь та

навичок. Тому забезпечення органів державної влади та їх підрозділів необхідним контингентом співробітників шляхом спеціального добору, розстановки й навчання висококваліфікованих кадрів завжди прямо чи опосередковано впливає на рівень забезпечення економічної безпеки держави.

Для здійснення державними органами діяльності щодо забезпечення економічної безпеки країни вагоме значення має об'єктивна, повна, комплексна інформація про економічне становище країни і рівень реалізації пріоритетних національних інтересів у економічній сфері, визначених на законодавчому рівні.

Отже, основними завданнями механізму забезпечення економічної безпеки є покращення інституційно-організаційного та нормативно-правового забезпечення на всі рівнях державного управління, узгодженість програм, концепцій і положень стратегічного планування.

Кожна країна, якою б економічно розвиненою вона б не була, жодним чином не застрахована від негативного впливу дестабілізуючих факторів внутрішнього чи зовнішнього середовища. Але, як показує світовий досвід, ступінь негативної дії загроз економічній безпеці держави можна мінімізувати в разі наявності чіткого стратегічного плану розвитку національної економіки, в якому визначені основні напрямки державної політики для усунення зовнішніх та внутрішніх загроз економічній безпеці держави.

У США, країнах Європи, Японії систематично розробляються та реалізуються стратегії (концепції) економічної безпеки [14]. Ця проблема була усвідомлена й новими індустріальними країнами після здобуття незалежності на початку 90-х років XX ст., у результаті чого більшість постсоціалістичних держав, країн СНД, розробляють і реалізують власні концепції національної економічної безпеки. В Україні результатом нормативного розроблення проблем економічної безпеки держави стало, за великим рахунком, прийняття лише Закону України «Про національну безпеку України» і Стратегії національної безпеки України, де безпосередньо економічній безпеці відведено окремі розділи, які мають суто декларативний характер.

У провідних західних країнах концепція національної економічної безпеки являє собою теоретичну основу економічної політики країни. Вона утворюється спільними зусиллями вчених та фахівців, певних державних структур і відбиває в концентрованому вигляді погляди на сутність змін та шляхи забезпечення (захисту) національних економічних інтересів. Будь-яка політична партія, що перебуває при владі, розробляє концепцію національної економічної безпеки як доктрину, що віддзеркалює її політичну волю і має конкретну ідеологічну спрямованість. Готовність уряду додержуватися цієї концепції у своїй практичній діяльності означає водночас його готовність нести відповідальність і за приватні результати її реалізації, і за виконання взятих перед нацією зобов'язань у даній сфері [16].

Відсутність в Україні аналогічних офіційних документів із забезпечення економічної безпеки держави викликає певну хаотичність дій та суттєві прогалини у цій сфері. Так, недосконалість правової бази, а саме невідповідність і суперечливість нормативних актів щодо регулювання економічних процесів, призвели до серйозних прорахунків, допущених на початкових етапах реформ у перші роки незалежності України, послаблення державної системи регулювання і контролю, що разом із відсутністю дієвої державної політики стало основним чинником зростання організованої злочинності, корупції та інших інституціональних деформацій в національній економіці.

На сьогодні можна говорити про пасивне забезпечення економічної безпеки України шляхом вирішення проблем у міру їх виникнення, яке побудоване на реагуванні на відхилення від безпечних рівнів. Тобто, лише утворення аномалій спонукає державні органи управління до дій, що направлені або на компенсацію збитків від впливу загроз економічної безпеки, або на подолання негативних тенденцій розвитку об'єкта. Такий метод призводить до втрати можливості своєчасного реагування, в результаті чого національна економіка функціонує лише завдяки значній інерції.

Вочевидь, така система є занадто небезпечною, тому необхідна розробка системи активного управління економічною безпекою держави, що дозволить перейти від епізодичних заходів до створення стабільного механізму забезпечення економічної безпеки, регулярного виявлення і вирішення всієї сукупності проблем. Успішне функціонування такої системи управління можливе тільки за умови реалізації принципу випереджаючого управління, першочерговим етапом впровадження якого є розробка Стратегії економічної безпеки держави.

У науковій літературі немає єдиного визначення суті поняття «стратегія». Синтезуючи окремі визначення можна дійти до висновку, що стратегія – це довготерміновий курс розвитку, специфічний управлінський план дій, спрямованих на досягнення встановлених цілей в межах визначеної політики.

Стратегія як офіційний документ визначає основні напрямки і шляхи досягнення цілей в довгостроковій перспективі на основі концентрації зусиль на певних пріоритетах. Таким чином, вона є основою для розробки планів, проектів і програм з конкретних напрямів розвитку й повинна постійно уточнюватися в процесі реалізації в зв'язку з мінливістю та динамічністю економічних процесів.

Перехід до інноваційної моделі соціально-економічного розвитку робить особливо актуальною цілеспрямовану діяльність щодо забезпечення економічної безпеки країни та її громадян на основі єдиної державної стратегії як нормативно-правового акта. Саме такий правовий документ стає тією методологічною основою, на базі якої відбувається правове регулювання економічних відносин в країні. Він повинен систематизувати та інтегрувати всі конкретні закони економіко-правового плану. У такому разі можна сподіватися на взаємодоповнюючу, синхронну дію низки законів в єдиному напрямі і з певною ефективністю [16].

У даному контексті слід сформулювати заходи науково-методичного, нормативно-правового, організаційного, кадрового, матеріально-технічного і фінансового характеру, що забезпечують реалізацію стратегічних напрямків, які, у свою чергу, слід розділити на надзвичайні, першочергові, середньострокові і перспективні. У рамках переходу від пасивного до активного способу забезпечення економічної безпеки держави на основі принципу випереджаючого управління в Україні має бути сформований якісно новий механізм забезпечення економічної безпеки.

У результаті реалізації організаційного механізму забезпечується взаємодія елементів системи, встановлення взаємозв'язків та узгоджених дій учасників процесу, створення організаційних умов для реалізації інтересів та соціальних потреб споживачів. Організаційний механізм визначається також системою методів та прийомів формування та регулювання відносин об'єктів із внутрішнім та зовнішнім середовищем. При цьому організаційний механізм пов'язаний з об'єктивною дією економічних законів, закономірностей і принципів, того, що складає їх основу та сутність, і є засіб забезпечення необхідних результатів. Таким чином, організаційний механізм включає в себе сукупність елементів будь-якого процесу, а саме: ресурси, організаційні форми, методи, принципи, цілі, задачі, функції, правові норми та нормативи, які забезпечують раціональне та ефективне функціонування всієї системи.

Економічний механізм – це відкрита складна інтегрована система, яка постійно розвивається та складається із комплексу взаємопов'язаних елементів, які в свою чергу направлені на ефективне використання ресурсів в процесі діяльності та забезпечення стійкого розвитку [13]. Економічні взаємозв'язки мають, як правило, багатоланковий характер. Це зумовлено ієрархічною структурою, значною кількістю об'єктів і дворівневим органом управління в масштабі регіону. Єдність природи організаційного та економічного механізмів обумовлює їхній тісний взаємозв'язок. Для уявлення концептуальності суті та основних передумов практичної реалізації організаційно-економічного механізму регулювання діяльності нами визначено основні методичні положення, що його формують.

Зміст організаційно-економічного механізму міститься у встановленні чіткого взаємозв'язку, строгої впорядкованості та визначенні ступеня важливості елементів, які в неї входять, тобто організаційно-економічних заходах, що розробляються, а також у виборі необхідних інструментів з метою забезпечення максимального рівня ефективності за рахунок якісних перетворень у соціально-економічній системі регіону. Для того, щоб визначити склад елементів організаційно-економічного механізму розвитку регіональної системи необхідно встановити мету його існування. У контексті досягнення високої конкурентоспроможності національної економіки для України на даний час найбільш актуальними завданнями є подолання посткризових процесів, формування умов для створення ресурсів модернізації, перехід на інноваційну модель економічного розвитку. Це і є пріоритетні національні економічні інтереси, на які має бути зорієнтована стратегія економічної безпеки держави.

Розроблення державної стратегії економічної безпеки в сучасних умовах має включати комплексний аналіз її інституціональних засад, визначення критеріїв і параметрів, що характеризують загальноекономічну кон'юнктуру, а також системи показників стану динаміки тієї чи іншої сфери безпеки, що дає змогу забезпечити комплексне відображення, по-перше, всієї сукупності чинників, які впливають на рівень даної сфери безпеки; по-друге, всієї повноти суперечностей усередині самої сфери як джерел загрози економічній безпеці держави.

Держава повинна забезпечити всі види захисту як своїх економічних інтересів, так і інтересів суспільних структур, громадян. При цьому головними принципами забезпечення захисту як процесу повинні бути: а) законність; б) додержання балансу інтересів держави, підприємств різних форм власності і фізичних осіб; в) їх взаємовідповідальність по забезпеченню захисту [16].

Державна діяльність щодо забезпечення економічної безпеки включає:

- створення інформаційної бази для об'єктивного і всебічного моніторингу економічної ситуації та здійснення цього моніторингу з метою виявлення і прогнозування внутрішніх та зовнішніх загроз життєвоважливим інтересам суб'єктів економічної безпеки держави;
- розроблення комплексу оперативних і довгострокових заходів щодо попередження та нейтралізації загроз, оцінку результатів їх здійснення;
- створення умов для реалізації комплексу державних заходів щодо забезпечення економічної безпеки держави.

Державна діяльність у сфері забезпечення економічної безпеки України має здійснюватися на всіх рівнях економіки і державного управління з чітким розмежуванням повноважень апаратів Президента України, зокрема Ради національної безпеки і оборони при Президенті України, і Кабінету Міністрів України, а також завдань державного, регіонального й місцевого рівнів при забезпеченні єдності виконавчої влади. Функції всіх структур державного управління, в тому числі з вертикальним розподілом повноважень, в сфері забезпечення економічної безпеки держави мають бути чітко визначені в державній стратегії економічної безпеки.

Таким чином, розробка та реалізація Стратегії економічної безпеки України є першочерговим кроком в процесі переходу від пасивної до активної моделі забезпечення економічної безпеки держави, що ґрунтується на принципі випереджаючого управління.

Модель активного забезпечення економічної безпеки держави використовується всіма

високорозвиненими країнами світу й має суттєві переваги в порівнянні з пасивною моделлю [15], яка використовується органами державної влади України, й характеризується вирішенням проблем у міру їх виникнення шляхом реагування на відхилення, що виникають.

Механізм забезпечення економічної безпеки держави, який базується на принципі випереджаючого управління, дозволяє досягти високої ефективності державної економічної політики, оскільки він передбачає використання стабільного механізму забезпечення економічної безпеки, врегульованого відповідними нормативно-правовими актами в даній сфері, зокрема стратегією економічної безпеки держави, в основі яких є регулярне виявлення і вирішення всієї сукупності проблем, а не використання епізодичних заходів з усунення критичних аномалій.

Формами прямої участі держави в забезпеченні економічної безпеки виступають:

- розміщення державних замовлень на постачання продукції для загальнодержавних потреб;
- участь в окремих структуроутворюючих інвестиційних проектах з використанням конкурсною і контрактною системи їх реалізації;
- здійснення державної підтримки програм регіонального розвитку;
- взаємодія державних і регіональних бюджетних систем з метою підтримки депресивних та найбільш прогресивних регіонів.

Механізм забезпечення економічної безпеки сприяє розвитку економіки у межах порогових значень показників економічної безпеки з урахуванням кількісних і якісних критеріїв. Виділяють загальні макроекономічні показники, такі, як рівень життя, рівень інфляції, темпи економічного зростання, індекси цін, показники і трансформації в світову економіку і т.д., та базові макроекономічні показники – структура власності, динаміка приватизації, показники монополізації, податкові показники і приватні виробничі показники економічної безпеки – структура ВВП, показники інвестицій, сума неплатежів та ін. Заходи з державного регулювання економічних процесів повинні сприяти підтримці економіки в стані стійкості та стабільності.

Лише з використанням такого підходу до забезпечення економічної безпеки держави Україна має можливість перейти на якісно новий рівень економічного розвитку, що ґрунтується на інноваційній моделі з відмовою від сировинної орієнтації. При цьому пріоритетними напрямками зміцнення економічної безпеки мають бути інноваційний, інституціональний, антикорупційний та енергетичний, адже саме в цих сферах утворюються ті загрози економічній безпеці, що виступають каталізаторами більшості потенційно можливих загроз у всіх сферах економічної безпеки держави.

Забезпечення високого рівня економічної безпеки держави залежить у першу чергу від стабільності й сили національної економіки. Тому модернізація й зміцнення виробничої та науково-технічної бази економіки зі зваженим використанням зарубіжного досвіду зміцнення національної економічної безпеки є головними орієнтирами системи забезпечення економічної безпеки України.

Необхідно також чітко усвідомлювати реальні й потенційно можливі загрози національним економічним інтересам, визнати провідну роль в їх передбаченні й попередженні, а не використання епізодичних антикризових заходів з усунення критичних ситуацій, що виникають в результаті тривалої негативної дії тих чи інших загроз. Для цього необхідний комплексний підхід до впровадження на державному та регіональному рівні низки заходів, направлених на активізацію державних виконавчих органів стосовно моніторингу економічної ситуації, її аналітичної оцінки, виявлення ймовірних зовнішніх та внутрішніх загроз та їх попередження.

Необхідною умовою ефективного реалізації державної політики забезпечення економічної безпеки на сучасному етапі є розробка Стратегії економічної безпеки України, збалансований розподіл функцій і повноважень між гілками та органами влади, чітке розмежування на законодавчому рівні політичних та адміністративних повноважень, функцій і відповідальності з метою досягнення стратегічних цілей системи забезпечення економічної безпеки держави, які полягають у високій конкурентоспроможності національної економіки, підтримці стабільного й стійкого економічного зростання України.

Формування інноваційної політики, яка забезпечує розподіл ресурсів та визначення напрямів розвитку науки і техніки включає розробку економічного механізму її реалізації. В сучасних умовах активізувати інноваційну діяльність потрібно за найбільш пріоритетними напрямами [17]. Основним аспектом державної політики повинен стати розвиток тих сфер виробництва, які сприяють економічному зростанню регіонів. На цій основі необхідно виробити стратегічні підходи до переходу на економічно безпечний розвиток економічної системи регіону. Стратегія розвитку науково-виробничої сфери регіону має визначати напрями поліпшення позицій регіону на світових ринках інноваційної, наукоємної, високотехнологічної продукції і послуг, а також ресурси, механізми, організаційні заходи, які для цього потрібні; створення сприятливих умов для здійснення структурної реорганізації і технологічної модернізації виробничої бази регіону для підвищення її конкурентоспроможності; забезпечення розвитку наукового та науково-технічного потенціалу регіонів; створення необхідної інноваційної інфраструктури та системи трансферу технологій та ін.

Досягти бажаного рівня інноваційності економіки держави не можливо без залучення капіталу, тому потрібно в рамках реалізації Програми забезпечення економічної безпеки підвищувати інвестиційну привабливість території та ефективно регулювати інвестиційним процесом на регіональному рівні.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

У результаті проведеного дослідження можна відзначити, що необхідною умовою забезпечення економічної безпеки держави в умовах глобальних викликів є формування та реалізація організаційно-економічного механізму реалізації стратегічних орієнтирів забезпечення економічної безпеки держави на засадах посилення інноваційної активності, спрямування інвестиційних ресурсів на реалізацію національних проектів і програм, розширення публічно-приватного партнерства, стимулювання інноваційної діяльності з урахуванням використання наявного ресурсного потенціалу. Отже, варто підкреслити, що для ефективної реалізації державної політики забезпечення економічної безпеки на сучасному етапі необхідна розробка Стратегії економічної безпеки України, збалансований розподіл повноважень між гілками та органами влади, чітке розмежування на законодавчому рівні політичних та адміністративних функцій і відповідальності з метою досягнення стратегічних цілей системи забезпечення економічної безпеки держави, які полягають у високій конкурентоспроможності національної економіки, підтримці стійкого економічного зростання України.

Література

1. Keynes J. M. The General Theory of Employment, Interest and Money [Електронний ресурс] / J. M. Keynes. – New York.: Polygraphic Company of America, 1936. – Режим доступу : <https://www.marxists.org/reference/subject/economics/keynes/general-theory/index.htm>
2. Luciani J. The Economic Content of Security / J. Luciani // Journal of Public Policy. – 1998. – Vol. 8. – № 2. – P. 151–173.
3. Пастернак-Таранушенко Г. А. Філософські засади забезпечення економічної безпеки держави (з викладенням основ філософії екосистейту) / Г. А. Пастернак-Таранушенко // Національний інститут проблем міжнародної безпеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.niisp.gov.ua/vydanna/panorama/issue.php?s=pmb5&issue=2001_1-2.
4. Варналій З. С. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення: [монографія] / З. С. Варналій, Д. Д. Буркальцева, О. С. Саєнко. – К.: Знання України, 2011. – 299 с.
5. Економічна безпека: навч. посіб. / [О. Є. Користін, О. І. Барановський, Л. В. Герасименко та ін.]. – К.: Алерта; КНТ; Центр учб. літератури, 2010. – 368 с.
6. Сухоруков А. І. Синергетичний механізм формування системи економічної безпеки держави / А. І. Сухоруков, Д. О. Остапчук // Економічний часопис XXI. – 2014. – № 1–2 (1). – С. 19–22.
7. Власюк О. С. Теорія і практика безпеки в системі науки про економіку: наукова доповідь / О. С. Власюк; Нац. ін-т проблем міжнар. безпеки при Раді національної безпеки і оборони України. – К., 2008. – 48 с.
8. Онищенко, С. В. Загрози економічній безпеці України: сутність, оцінювання та механізм попередження [монографія] / С. В. Онищенко, О. А. Пугач. – Полтава: ПолтНТУ, 2015. – 337 с.
9. Про національну безпеку України [Електронний ресурс] : закон України : [прийнято ВР України від 21.06.2018 № 2469-VIII] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2018. – № 31. – Ст. 241. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
10. Стратегія національної безпеки України «БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ - БЕЗПЕКА КРАЇНИ» [Електронний ресурс] : Указ Президента України : [від 14.09.2020 № 392/2020]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#n12>
11. Економічна безпека держави: оцінювання та стратегічні орієнтири забезпечення : монографія / О.В. Комеліна, С. В. Онищенко, А. В. Матковський. – Полтава: ПолтНТУ, 2013. – 202 с.
12. Акімова Л. М. Сутнісна характеристика основних загроз в економічній безпеці держави / Л. М. Акімова // Державне управління: удосконалення та розвиток: електронне наукове фахове видання. – 2016. – № 10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.du.nauka.com.ua/?op=1&z=1247>
13. Варналій З. С. Механізм попередження загроз економічній безпеці України / З. С. Варналій, С.В. Онищенко, О.А. Маслій // Економічний часопис – XXI. – 2016. – № 159 (5-6). – С. 20 – 24.
14. Пугач О. А. Світовий досвід попередження загроз економічній безпеці національної економіки / О.А. Пугач // Науковий вісник Херсонського державного університету. – Вип. 12. (Ч. 3). – 2015. – С. 43–46.
15. Онищенко С. В. Ризики та загрози в умовах цифровізації: безпековий аспект / С. В. Онищенко, О. А. Маслій // II International Scientific Conference Development of Socio-Economic Systems in a Global Competitive Environment: Conference Proceedings, May 24th, 2019. – Le Mans, France. – P.54-56.
16. Економічна безпека держави: сутність та напрями формування: монографія / [Л. С. Шевченко, О. А. Грищенко, С. М. Макуха та ін.]. – Х.: Право, 2009. – 312 с.
17. Онищенко С.В. Аналіз загроз економічній безпеці України в умовах інноваційного розвитку економіки / С.В. Онищенко, А.В. Матковський, О.А. Пугач // Економічний часопис – XXI. – 2014. – № 1 – 2 (2). – С. 8 – 11.

References

1. Keynes J. M. The General Theory of Employment, Interest and Money [Electronic resource] / J. M. Keynes. – New York.: Polygraphic Company of America, 1936. – Access mode: <https://www.marxists.org/reference/subject/economics/keynes/general-theory/index.htm>

2. Luciani, J. The Economic Content of Security / J. Luciani // Journal of Public Policy. – 1998. – Vol. 8. – № 2. – P. 151–173.
3. Pasternak-Taranushenko H. A. Filosofski zasady zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky derzhavy (z vykladenniam osnov filosofii ekosesteitu) / H. A. Pasternak-Taranushenko // Natsionalnyi instytut problem mizhnarodnoi bezpeky [Electronic resource]. – Access mode: http://www.niisp.gov.ua/vydanna/panorama/issue.php?s=prnb5&issue=2001_1-2.
4. Varnalii Z. S. Ekonomichna bezpeka Ukrainy: problemy ta priorytety zmitsnennia: [monohrafiia] / Z. S. Varnalii, D. D. Burkaltseva, O. S. Saienko. – K.: Znannia Ukrainy, 2011. – 299 p.
5. Ekonomichna bezpeka: navch. posib. / [O. Ye. Korystin, O. I. Baranovskyi, L. V. Herasymenko ta in.]. – K.: Alerta; KNT; Tsentr uchb. literatury, 2010. – 368 p.
6. Sukhorukov, A. I. Synerhetychnyi mekhanizm formuvannia systemy ekonomichnoi bezpeky derzhavy / A. I. Sukhorukov, D. O. Ostapchuk // Ekonomichni chasopys - XXI. – 2014. – № 1–2 (1). – P. 19–22.
7. Vlasniuk O. S. Teoriia i praktyka bezpeky v systemi nauky pro ekonomiku: naukova dopovid / O. S. Vlasniuk; Nats. in-t problem mizhnar. bezpeky pry Radi natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy. – K., 2008. – 48 p.
8. Onyshchenko, S. V. Zahrozy ekonomichnii bezpetsi Ukrainy: sutnist, otsiniuvannia ta mekhanizm uperedzhennia [monohrafiia] / S. V. Onyshchenko, O. A. Puhach. – Poltava: PoltNTU, 2015. – 337 p.
9. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy [Electronic resource] : zakon Ukrainy : [pryiniato VR Ukrainy vid 21.06.2018 № 2469-VIII] // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). – 2018. – № 31. – Ст. 241. – Access mode: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
10. Stratehiia natsionalnoi bezpeky Ukrainy «BEZPEKA LIUDYNY - BEZPEKA KRAINY» [Electronic resource] : Ukaz Prezydenta Ukrainy : [vid 14.09.2020 № 392/2020]. – Access mode: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#n12>
11. Ekonomichna bezpeka derzhavy: otsiniuvannia ta stratehichni oriientyry zabezpechennia : monohrafiia / O.V. Komelina, S. V. Onyshchenko, A. V. Matkovskiy. – Poltava: PoltNTU, 2013. – 202 p.
12. Akimova L. M. Sutnisna kharakterystyka osnovnykh zahroz v ekonomichnii bezpetsi derzhavy / L. M. Akimova // Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok: elektronne naukove fakhove vydannia. – 2016. – № 10 [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1247>
13. Varnalii Z. S. Mekhanizm poperedzhennia zahroz ekonomichnii bezpetsi Ukrainy / Z. S. Varnalii, S. V. Onyshchenko, O.A. Maslii // Ekonomichni chasopys - XXI. – 2016. – № 159 (5-6). – P. 20–24.
14. Puhach O. A. Cvitovyi dosvid uperedzhennia zahroz ekonomichnii bezpetsi natsionalnoi ekonomiky / O. A. Puhach // Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. – Vyp. 12. (Ч. 3). – 2015. – P. 43–46.
15. Onyshchenko S.V. Ryzky ta zahrozy v umovakh tsyfrovizatsii: bezpekovi aspekt / S. V. Onyshchenko, O.A. Maslii // II International Scientific Conference Development of Socio-Economic Systems in a Global Competitive Environment: Conference Proceedings, May 24th, 2019. – Le Mans, France. – P. 54-56.
16. Ekonomichna bezpeka derzhavy: sutnist ta napriamy formuvannia: monohrafiia / [L. S. Shevchenko, O. A. Hrytsenko, S. M. Makukha ta in.]. – Kh.: Pravo, 2009. – 312 p.
17. Onyshchenko S.V. Analiz zahroz ekonomichnii bezpetsi Ukrainy v umovakh innovatsiinoho rozvytku ekonomiky / S.V. Onyshchenko, A.V. Matkovskiy, O.A. Puhach // Ekonomichni chasopys - XXI. – 2014. – № 1–2 (2). – P. 8–11.

Надійшла / Paper received : 03.08.2020
Надрукована / Paper Printed : 28.09.2020